

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง  
ไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

The School Administrators' Roles in Promoting The Sufficiency Economy Philosophy in Schools  
under the Secondary Educational Service Area Office 32.

กีรติกร หนูตอ\*

ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์\*\*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การทำงานและ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 331 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Mogan แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .313-.898 และค่าความเชื่อมั่น .987 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้สถิติ F-test แบบ One Way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ที่สำคัญคือ ควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกๆ ด้าน จัดสรรงบประมาณอย่างคุ้มค่า พอประมาณ พอเพียง ควรมีการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและผูกใจดีสำนึกให้คนรักองค์กร เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและร่วมตัดสินใจ ควรตัดสินใจภายใต้เหตุผลอย่างรอบคอบยึดหลักประหยัด สุจริตและลดอบายมุข ควรมีความโปร่งใส ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาตนเองให้เป็นคนมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ และยึดหลักธรรมในการบริหาร

**คำสำคัญ :** บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

\* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

\*\* รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

## ABSTRACT

This research aimed: 1) to study the administrators' roles in promoting the Sufficiency Economy Philosophy (PSE) in schools under the Secondary Educational Service Area Office 32 (SESAO 32) based on teachers' opinion, 2) to compare the teachers' opinion on the administrators' roles in promoting the PSE in schools under SESAO 32 classify by school sizes and work experiences, and 3) to study the suggestions in promoting the PSE in the schools under SESAO 32. The samples were 331 teachers under SESAO 32 in the academic year of 2017. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's Sample Size Table and then employed stratified random sampling. The research instruments were a set of 5-rating scale questionnaire with the discrimination between .313-.898 and the reliability of .987 and structure interview. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, and standard deviation and the hypothesis was tested by F-test (One Way ANOVA)

The research results indicated as follows:

1. The school administrators' roles toward the teachers' opinion in overall was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest mean score was the management on morality and ethics. It was followed by the management on knowledge, reason, moderation, and self-immunity, respectively.

2. The teachers in different school sizes had the opinions on the school's administrators' roles in promoting the PSE in schools under SESAO 32 not different.

3. The main suggestions for the school administrators' roles in promoting PSE in schools under SESAO 32. The school administrators should prevent the advanced debt over the allocated budget. They should accept the opinion of the majority and should always have a meeting before working. They should study the data clearly on school management and thoroughly and judge the problems from the information technology. The school administrators should manage the organization based on the Four Sublime States of Mind.

**Keywords :** The School Administrators' Roles / The Sufficiency Economy Philosophy: Educational Service Area Office 32.

## ภูมิหลัง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลัก ความพอเหมาะพอดี ความมีเหตุมีผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติในการ ดำเนินชีวิต สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนได้นำพระราชดำรัสของพระองค์ท่านมาปฏิบัติใช้ในการเรียน การสอน โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสำคัญให้โรงเรียนทุกแห่งยึดแนวเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียน การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนขึ้นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ แบ่งพื้นที่ใน โรงเรียนสำหรับทำการเกษตร การประมง และการเลี้ยงสัตว์ การดำเนินการเศรษฐกิจพอเพียงตามเกษตรทฤษฎีใหม่ มักพบในโรงเรียนแถบชนบทที่มีพื้นที่มากพอ ส่วนโรงเรียนในเขตเมืองนั้นมีอยู่บ้างไม่มาก การนำหลักเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ยังเยาว์วัย เพื่อเป็นกิจนิสัยเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมี

ความพอดีหรือพอประมาณอยู่ในการดำเนินชีวิตและในการทำงานหลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ประการ คือ การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก การพึ่งพากันเองเป็นหลัก และหลักการจัดการที่ดี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 14-28) นอกจากนี้ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2548, หน้า 32) ยังได้กล่าวถึงหลักการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรประกอบด้วย การดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีลำดับขั้นขั้นตอนการปฏิบัติ สร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว มีความรอบคอบ และเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมจากหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวข้างต้น หากไม่เข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจนเพียงพออาจทำให้ละเลยความสำคัญของการพัฒนา และการแข่งขันระหว่างประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อการยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกาภิวัตน์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ, 2553, หน้า 22)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560, 2564) ที่ยึด “หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มาเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการเพียงพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกใน “ศีลธรรม” และ “คุณธรรม” ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก “ความพอประมาณ” ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรมซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ให้คนพร้อมที่จะเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 65)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้แนะในการพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน สาระสำคัญจะบ่งชี้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ หลักการ และแนวทางในการจัดการศึกษา ตลอดจนสรรพกำลังทั้งมวลในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนเก่ง และเป็นคนดี พร้อมจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขภายใต้วิถีชีวิตของความเป็นไทย และสามารถแข่งขันกับคนอื่น ๆ ได้ในสังคมโลก ซึ่งในมาตรา 6 ระบุว่าต้องจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติที่ยึดทางสายกลางอันประกอบด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ขยัน และอดทน ทำให้มนุษย์อยู่ในสังคมได้อย่างสงบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 43) ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ต้องควบคู่ การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 ต้องเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่นักเรียนเรียนกับเพื่อน และเรียนด้วยตนเอง โดยนักเรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน ดำเนิน การเรียน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มและเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนควบคุมตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อ การสอนและแหล่งความรู้ และมีการประเมินการเรียนการสอนที่ครบวงจร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2544, หน้า 60-61) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องสอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการ เรียนการสอน จะทำให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้ตลอดของการเรียนและในการดำเนิน ชีวิตกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชน

คนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองเมืองไทยและพลเมืองของโลก ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2548 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นนโยบายสำคัญในการประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 4 จากจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามีขอบข่าย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 66 โรงเรียน เขตบริการ 23 อำเภอ ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 30 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 24 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 12 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนบุคลากรในสังกัดทั้งหมด 3,613 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงจึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญโดยกำหนดกลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นมา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงในปีการศึกษา 2557 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2554, ออนไลน์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาทุกแห่งได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้โดยโรงเรียนได้จัดหน่วยการเรียนรู้และบูรณาการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน จากบริบทข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ว่ามีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษามากน้อยเพียงใดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาต่อไป

### คำถามการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีอะไรบ้าง

## ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา

## กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2560 ใน 66 โรงเรียน จำนวน 2,281 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 331 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำหรับครู ส่วนแบบสัมภาษณ์ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านความรู้ ด้านการสร้างพื้นฐานจิตใจ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ตามที่ผู้วิจัยได้จำหน่ายของถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้สถิติ F-test แบบ One Way ANOVA

### สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

1.1 ด้านความพอประมาณ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่สำคัญมีดังนี้

3.1 ด้านความพอประมาณ ควรมีการดำเนินการวางแผนงาน โครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดสรรทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า การปรับปรุงของเก่ามาใช้ใหม่ การตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ให้พร้อมใช้

อยู่เสมอ ควรมีการส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษานำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันทุกๆ ด้าน ควรอธิบายถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนเพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจนในการนำมาใช้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสม

3.2 ด้านการบริหารโดยใช้เหตุผล สรุปร่วมมีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและร่วมตัดสินใจควรตัดสินใจภายใต้เหตุผลอย่างรอบคอบยึดหลักประหยัด สุจริตและลดคอบายมุข ควรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในการทำงาน ควรบริหารงานโดยพิจารณาความต้องการที่แท้จริง และความเป็นไปได้ในความสำเร็จเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความรู้ ความเข้าใจ ไม่เลือกปฏิบัติ

3.3 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน คือ ควรมีการเตรียมการโดยการวางแผนการทำงานล่วงหน้าอย่างรัดกุม ควรมีการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและผูกจิตสำนึกให้คนรักองค์กร ควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงานอย่างเป็นระบบระเบียบควรติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานพร้อมนิเทศและรายงานผลการปฏิบัติงาน

3.4 ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ควรมีการทำแผน จัดคนให้ตรงตามแผนและความรู้ ความสามารถส่งเสริมให้คนในองค์กรให้ได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับหลักสูตรให้ส่งเสริมผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีความรู้ ทันทต่อเหตุการณ์ส่งเสริมให้คนในองค์กรให้ได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม คือ ควรส่งเสริมให้คนในครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมให้มีการดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ควรยึดหลักธรรมในการบริหาร ควรเห็นความแตกต่างของคน ควรมีความโปร่งใสในการทำงาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ฯลฯ

## อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้แนวทางและวิธีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษามาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจริญ อภิไชย (2551, หน้า 23) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาโดยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรการบริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาคุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติ

ตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกฤตร์ณ์ กุมพาศ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารบริหารงาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า ด้านการสร้างความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบริหารการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนความยุติธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้าง ภูมิคุ้มกัน ด้านการสร้างความปลอดภัย และทรัพย์สิน บรรเทา (2558, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการ บริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 (เลข – หนองบัวลำภู) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านทุกๆ ด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมให้มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับ ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลสามารถประมาณได้อย่าง เหมาะสมเพราะไม่ประมาท มีเตรียมพร้อมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของสมพร เทพสิทธิ์ (2553, หน้า 30) ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้ว่า หมายถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างและส่งเสริมกิจกรรม ภายในโรงเรียน สอดคล้องกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการสร้างความปลอดภัย หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักความปลอดภัย คือ มีการเตรียมความพร้อมในการทำงาน การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่พอดีมีประสิทธิภาพไม่ก่อหนี้สิน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงาน และรู้จักนำของที่ไม่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ 2) ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักความมีเหตุผล คือการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคน ร่วมตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุผล 3) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักการสร้าง ภูมิคุ้มกัน ได้แก่ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการวางแผนที่รอบคอบ รู้เท่าทันต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรในองค์กรและชุมชน 4) ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ หมายถึงการบริหาร โดยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ ได้แก่ ส่งเสริมคนในองค์กรแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ใช้ความรู้ในการ แก้ปัญหา ยอมรับความเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ 5) ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บน คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การบริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การดำเนินงาน ที่ถูกต้องตามศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ส่งเสริมให้คนในองค์กรเข้าถึงคุณธรรมจริยธรรม

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ และความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบ สนับสนุนให้มีการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550, หน้า 29) ได้เสนอว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ลงสู่สถานศึกษานั้นควรเริ่มตั้งแต่การพัฒนา หลักสูตรและนำไปสู่การบริหารโดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างบูรณาการและต่อเนื่อง 2) จัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากจะมีการ จัดทำเป็นหลักสูตรแล้ว ควรกำหนดให้มีการสอนแทรกในกลุ่มสาระวิชาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อช่วยให้เกิดการบูรณาการ ปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสาขาต่างๆ



อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในทุกด้าน 3) จัดทำหลักสูตรให้ต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงควรจัดทำให้เป็นหลักสูตรต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงการอุดมศึกษาโดยสอดคล้องกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย 4) กำหนดกลไกส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดและดำเนินชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง อาจไม่ประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากครูผู้สอนที่คุณค่า มีความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นหมายความว่า นอกจากที่ครูผู้สอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกลไกในการพัฒนาครูให้เอื้อต่อการสอนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน 5) กำหนดหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครู สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในสาขาศึกษาศาสตร์ ควรมีวิชาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงรวมอยู่ด้วย เพื่อวางแนวคิดและวิธีการสอนของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนไปประกอบอาชีพครู 6) พัฒนาแนวทางดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงของครู โดยมุ่งเน้นให้ครูหันมาดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียนไปพร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตร โดยส่งเสริมให้ครูหันมาดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมครูต้นแบบที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้ให้เป็นที่รู้จัก โดยการไม่ก่อกวนนี้สิน ไม่ใช้จ่ายเกินตัว มีการออมทรัพย์รวมถึงการส่งเสริมการทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยไม่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจครู เป็นต้น 7) สร้างเครือข่ายและใช้ประโยชน์ การสร้างเครือข่ายเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาได้ เนื่องจากการสร้างเครือข่ายเป็นการดำเนินงาน ที่อาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งจะมีประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรองค์ความรู้ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ซึ่งในความเป็นจริงสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความจำกัดและความแตกต่างด้านทรัพยากร 8) สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาด้วยตนเองการสร้างเครือข่ายช่วยระหว่างสถานศึกษา ทำได้โดยการเชื่อมโยงระหว่างผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น การจัดตั้งเป็นเครือข่ายครูผู้สอนหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง เครือข่ายผู้บริหารโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อร่วมวางแผนแลกเปลี่ยนทรัพยากร องค์ความรู้ อันจะช่วยลดความจำกัดด้วยทรัพยากรได้ โดยอาจให้เขตพื้นที่การศึกษาเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการในเรื่องนี้ร่วมด้วย 9) สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เครือข่ายส่วนนี้ช่วยในการนำองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้ามาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้จากวิถีการดำเนินชีวิตและสถานที่จริงภายในชุมชน และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยสถานศึกษาจะต้องมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น แกนนำเกษตรกรในชุมชน กลุ่มอาชีพต่างๆ ศูนย์พัฒนาอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ โดยประสานงานและมีการจัดกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่องกำหนดกลไกกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่อง การสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีกลไกที่สามารถกระตุ้นให้สถาบันการศึกษาที่มีการดำเนินงานอย่างเนื่องและมีคุณภาพ

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรจรรยาบรรณในการก่อกวนนี้ล่วงหน้าไม่เกินวงเงินงบประมาณจะได้รับการจัดสรรมายังโรงเรียน ใช้จ่ายงบประมาณให้เหมาะสมกับงบประมาณที่จัดสรรมายังโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารสั่งงานโดยยึดหลักความรู้ ความสามารถเป็นหลัก

1.3 ผู้บริหารควรจะมีการประชุมปรึกษาหารือแก้ปัญหาและวางแผนงานกันเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

1.4 ผู้บริหารควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ก่อนตัดสินใจเรื่องต่างๆ

1.5 ผู้บริหารควรบริหารงานโดยยึดหลักความเป็นธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษารูปแบบทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา

## เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขององค์กร.

เข้าถึงได้จาก<http://www.ifd.or.th>

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนโดยใช้ปัจจัยองค์รวมและปัจจัยสนับสนุน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

\_\_\_\_\_. (2545). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เจริญ อภิไชย. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการ นวัตกรรมเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาอิสระ ค.ม. เชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พรทิพย์ บรรเทา. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม:

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สกุรัตน์ กงุทมาศ. (2550). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสาร วิทยาสาร. 107 (9) : 99

สุเมธ ต้นติเวชกุล. (2548). แนวคิดของการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

สมพร เทพลีธา (2553). การเดินทางรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง แก้ไขปัญหาความยากจนและการทุจริต. <http://www.travelfortoday.com/ourking01.htm>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2554). การประเมินสถานศึกษาพอเพียง.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก[https://sites.google.com/a/ssbr.go.th/ssbr\\_32/khaw-san-ray-wan](https://sites.google.com/a/ssbr.go.th/ssbr_32/khaw-san-ray-wan).

(สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2560)